

Atk opettaa kirjaston käyttöä - nuorille ja vanhoille

O-P Rissanen

Peruskoulun kolmannella ja viidennellä luokalla olevat poikani ovat ahkeria Itäkeskuksen kirjaston käyttäjiä. Taas kerran tuli kotiin varauslappu, kun vanhempi poika oli tilannut jonkin kirjan. Innostuin kyselemään pojalta, miten hän tekee varauksensa. Varaukset hoidetaan tietysti kirjaston päätteellä. Yleensä hän hakee kirjoja nimekkeen perusteella. Minun täytyi oikein tarkentaa, käyttikö hän todella sanaa nimeke.

Tekijähakujakin joskus kuulemma tehdään. Niillä löytää paremmin, jos hakee tietyn tekijän kirjoja. Tuttuja olivat jo suomenkielen taivutuksien aiheuttamat ongelmat nimekkeissä: Mikki, Mikin jne. Asiasanahauista en huomannut kysyä, mutta ehkeivät he kai sentään niitä tarvitse ja voi käyttää. Sarjakuva tuottaa yhden, mutta sarjakuvat tuottaa ainakin 2400 julkaisua.

Kun ruudulla on sopivat nimekkeet, siirtyy hän nidetietoihin. Joskus on kuulemma vaikea tulkita, onko kyseessä kirja vai video tai jokin muu. Nidetiedoista hän siirtyy saatavuustietoihin ja erityisesti katsoo, löytyykö hyllystä niteitä Itäkeskuksen kirjastosta. Jos ei löydy, tekee hän siitä saman tien tilauksen.

Aloin uskoa poikani osaavan termit ja käyttää kirjastoa. Sieppasin yhden kirjan käsiin ja kysyin, mikäpä tämä pieni numero tässä kirjan selässä on. Siinä pojan tiedot vähän hapuilivat, mutta hän sanoi sen olevan joku luokitus tai sellainen, millä kirjat löytää hyllystä. Ajattelin, etteiköhän tämä riitä.

On yksi yhteinen piirre poikieni ja minun oppimisessa kirjastokäsitteisiin. Kummallakin se on käynyt kirjastojen atk-järjestelmien kautta, heille vain hivenen nuorempana. Minä opin termit kohdalleen vasta tässä vuosien kuluessa osallistuessani erilaisiin yliopiston kirjastojen atk-hankkeisiin. Tavallisena manuaalisen kirjaston käyttäjänä törmäsin käsitteisiin melko harvoin. Kirja haettiin kortistosta ja katsottiin, onko se hyllyssä. Ei siinä käsitteitä tarvittu. Virkailijakin auttoi, vaikka puhui kirjasta eikä niteestä

Yksi suuri ero on poikieni ja minun oppimisessa. He molemmat osaavat tietysti kirjastokorttinsa numeron ulkoa. Omaani en ole oppinut, vaikka numerosarjassa onkin jotain säännöllisyyttä.

[Olli-Pekka Rissanen](#) on atk-osaston tietotekniikkapäällikkö